

Enskild motion

Motion till riksdagen 2017/18:3933

av **Kerstin Lundgren m.fl. (C, M, L, KD)**

med anledning av prop. 2017/18:31 Fortsatt svenskt deltagande i den militära utbildningsinsatsen i Irak

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen senast den sista mars, sista juni och sista september 2018 ska återrapportera till riksdagens utrikesutskott om insatsens utformning, eventuella förändrade förutsättningar för insatsen och insatsens bidrag till måluppfyllnaden, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om mål för och utvärdering av svenskt deltagande i internationella insatser och tillkännager detta för regeringen.

Motivering

Situationen i Irak är mycket instabil, och framtiden i flera avseenden osäker. Möjligheterna för Irak att styra sin utveckling och bygga långsiktig stabilitet och säkerhet beror i stor utsträckning på utrikespolitiska faktorer, där instabilitet och krig i närområdet påverkar också situationen i Irak. Men även interna faktorer påverkar situationen och säkerheten i Irak, såsom den folkomröstning som genomfördes i Irakiska Kurdistan, Barzanis avgång och andra destabiliserande faktorer. Situationen i landet är komplex och sårbar, vilket riskerar att påverka både förutsättningarna för det svenska insatsbidraget och säkerheten för de svenska trupperna. Det finns en risk att de svenska trupperna dras in i en intern konflikt som kan få militära konsekvenser.

Kampen mot Daish har den senaste tiden varit framgångsrik, inte minst tack vare kurdiska peshmerga och de irakiska försvarsstyrkorna, men också tack vare det internationella samfundets närvaro. Det svenska bidraget, den militära utbildningsinsats Sverige bidrar med, har trots sin i sammanhanget ringa storlek, utgjort en viktig del i den övergripande kampen mot Daish. Det är viktigt att säkerställa att kampen mot Daish fortsatt utgör mandat och fokus för det svenska insatsbidraget.

I liggande proposition ändrar regeringen förutsättningarna för det svenska militära uppdraget från att ha varit helt inriktat på att bedriva träning av irakiska försvarsstyrkor i norra Irak, till att också omfatta skydd och bevakning vid koalitionen utbildnings- och grupperingsplatser. Regeringen skriver att det svenska bidraget bör kunna verka vid koalitionen samtliga baser i Irak där säkerheten så medger. Här förutsätter Alliansen att det är utbildningsplatser som avses givet det övergripande utbildningsuppdraget.

Skydd och bevakning ingår i det övergripande utbildningsuppdraget, även om inte Sverige tidigare genomfört denna typ av aktiviteter. Uppgiften ska enligt regeringen vara efterfrågad av den internationella koalitionen och innebära att Sverige fortsatt är en relevant partner i sammanhanget. Hur behovet av träning av de irakiska styrkorna fortsatt ser ut framkommer tyvärr inte. Alliansen delar regeringens inledande bedömning att militära träningsinsatsen har varit värdefull också i sitt nuvarande format. Det hade varit relevant att ange ungefär hur stor del av det svenska bidraget som förväntas gå till de olika delarna. Alliansen menar att det finns en uppenbar risk att det svenska bidraget, eftersom det inte utökas i storlek, riskerar att bli splittrat och mindre fokuserat snarare än mer flexibelt.

Vi ifrågasätter också att regeringen inte anger om och hur skiftet förväntas påverka uppfyllandet av de mål som har satts upp för insatsen, exempelvis kring resolution 1325. Utbildning i resolution 1325 och dess genomförande ingår i dag som ett viktigt moment i den rådgivning och utbildning som ges till de irakiska försvarsstyrkorna, men om denna uppgift blir relativt sett mindre så torde också möjligheterna att få in detta perspektiv i utbildningen av de irakiska försvarsstyrkorna minska. Det torde påverka måluppfyllnadsmöjligheten.

Förutom säkerhetsmässiga skäl i Irak och närområdet och oklarheter kring utformningen av insatsen finns också andra osäkerheter som påverkar det svenska insatsbidraget under 2018. Koalitionen insats är fasuppdelad, och när kvarvarande Daishkontrollerade områden har återtagits så övergår insatsen i den fjärde och sista fasen. Skulle detta bli under 2018 ser behovet på plats i Irak annorlunda ut än i dag, vilket kan påverka svenska insatsens utformning. På samma sätt finns oklarheter i andra länders närvaro under hela 2018. Exempelvis ser Tysklands mandat ut att löpa ut i april 2018. Vilka länder som deltar i koalitionen påverkar också förutsättningarna för det svenska bidraget.

I betänkande 2015/16:UFöU3 avseende Minusmainsatsen i Mali biföll riksdagen motion 2015/16:3362 yrkande 1, vilket innebar att regeringen gavs till känna att den skulle återkomma till riksdagen med uppföljningsbara mål för den svenska insatsen och ange hur man avser att utvärdera den mot de uppställda målen.

Alliansen menar att detta bör gälla även andra svenska insatser, inklusive den inom ramen för utbildningsinsatser i Irak. De svenska internationella insatserna bör utvärderas och löpande analyseras.

Sammantaget menar Alliansen därför att regeringen regelbundet 2018 behöver återkomma till riksdagens utrikesutskott för att återrapportera om insatsens genomförande. Riksdagen ska i detta sammanhang också utgöra en löpande kontrollfunktion för att insatsen följer det mandat som riksdagen gett.

Kerstin Lundgren (C)

Karin Enström (M)

Allan Widman (L)

Mikael Oscarsson (KD)